

Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma

Kevser Baykara Pehlivan

Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

E-posta: baykara@mu.edu.tr

ÖZ: Bu çalışmada, Hacettepe Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının sınıf düzeyleri ve cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Çalışma 468 kız, 124 erkek toplam 592 aday öğretmen üzerinde yapılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları oldukça yüksektir (78.80). Adayların algıları arasında cinsiyetlerine göre bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarına sınıf düzeyleri açısından bakıldığında 1. sınıf ile 4. sınıf arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: İletişim, öğretmen adaylarının iletişim becerisi, iletişim becerisi algısı

A Study on Perception of Communication Skills Of Preservice Teachers

ABSTRACT: This study was carried out in pre-service teachers attending to Department of Elementary Education, Classroom Teacher/teaching Division in Hacettepe University. In this study, it was investigated whether pre-service teachers' perceptions of communication skills level differ in terms of their gender and grade level. The study was carried out on 592 preservice teachers including 468 female and 124 male students. According to results of the study, the perception of communication skills of pre-service teachers are high. It was found that there is no difference in their perception level in terms of their gender. There was found a significant difference between the grade 1 and grade 4 pre-service teachers in terms of their perceptions of communication skills.

Key Words: Communication, communication skills of pre-services teachers, perceptions of communication skills.

1.GİRİŞ

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş süreci, toplumların tüm unsurlarını yoğun şekilde etkilemektedir. Bu etki ekonomik, sosyal, politik ve kültürel alanlarda kendini göstererek, toplumlarda yeniden yapılanma sürecini de beraberinde getirmiştir. Bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilmek için, toplumla uyum halinde yaşayan, toplumu geliştirecek niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesinde en önemli unsur olan eğitim sistemlerinin de yeniden yapılanmasını gerekir. Toplumu geliştirecek niteliklere sahip bireylerin yetişmesi ise, eğitim sisteminin önemli bir parçası olan nitelikli öğretmenler ile olanaklıdır.

Eğitim sisteminin amacına uygun öğrenciler yetiştirmesi, iyi yetişmiş ve mesleğinde söz sahibi öğretmenlere bağlıdır. Bu durum öğretmenlere belirli roller vermektedir. Bu roller, öğretmenin öğrencisiyle, meslektaşlarıyla, okul yönetimiyle, veliler ile olan ilişkilerine ve mesleki gelişimine ilişkin olmak üzere beş grupta toplanabilir (Özden, 2003). Etkili iletişim becerileri, öğretmenin mesleki ve kişisel özellikleri açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü öğrenme süreci en genel anlamda bir iletişim sürecidir. Bu süreçte, mesaj alış-verişinin anlamlı olması, öğretmenin yeterlikleri ile ilgilidir. Sınıf-içi iletişimin niteliği, öğrencilerin kişilik gelişimleri ve başarılarını etkileyen önemli bir unsurdur. İletişim süreçleri ile ilgili araştırmalar (Ergin ve Birol, 2000), güvenilir olan kaynakların ikna etme güçlerinin, az güvenilir olanlara kıyasla daha yüksek

olduğunu ortaya koymuştur. Yüksek güvenilirliği olan kaynakların özellikleri , bilgili, ilgi çekici, inandır, iyi anlaşabilen, esprili ve dengeli olarak sayılmıştır. Kuşkusuz bu özellikler her insanda bulunmalıdır ancak her insanın zorunlu eğitim sürecinden geçtiği ve öğretmenle sürekli etkileşimde bulunduğu düşünülürse, bu özelliklerin öncelikle öğretilenlerde bulunması gerektiği söylenebilir.

Öğretmenler yüksek öğrenim kurumlarında öğretmenliğin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanık olarak mezun olmalarına rağmen atandıkları okullarda informal olarak iş arkadaşları, okuldaki kurallar ve rol yapıları tarafından yeniden eğitilmektedirler. Öğretmenin mesleki sosyalizasyonu olarak nitelendirilebilen bu süreçte, öğretmenin iş arkadaşları, yönetici, veliler...vb. ile kurduğu iletişim biçimi sınıf-ıçi iletişimine de yansiyabilir. Sınıf-ıçi yaşantılar, iş arkadaşları, öğretmen örgütleri, diğer mesleki ilişkiler, öğrencilerle, velilerle ve toplumla günlük etkileşimler, öğretmenin mesleki sosyalizasyonunu belirleyen güçler olabilir (Ergen 2001).

Öğretmenlerin sahip olmaları gereken iletişim becerileri nelerdir? Farklı bir ifadeyle bir öğretmen için hangi iletişim becerilerine sahip olmak daha önemlidir? Bu soruya ilişkin olarak Ausbel ve Robinson (1969), Blair ve diğerleri (1975) Brophy ve Good (1986), Berklin (1974), Özdemir (1992) tarafından yapılan çalışmalarda, eğitimcilerden ve öğrencilerden bir sıralama yapması istendiğinde, eğitimcilerin genel olarak sınıf-ıçi akademik süreçleri temele aldıkları görülürken; öğrencilerin günlük iletişim süreçlerinde ağırlık kazanan özellikleri öne çıkardıkları belirlenmiştir (Akt:Güçlü ve Güçlü, 1996). Bununla birlikte, Bolat (1989) ve Bayram (1992) tarafından yapılan çalışmalar da öğretmenin iletişim becerileri ile ilgili olarak öğrenci ve öğretmen algılarının farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır (Akt.; Arslantaş, 1998). Bu konuyla ilgili olarak Hacettepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda okuyan ve random yoluyla seçilen 80 öğretmen aday ve 8 öğretmen elemanından, sınıf-ıçi iletişimin anlamlı olması için öğretmenin taşıması gerekli nitelikleri önem sırasına göre yazmaları istenmiştir. Öğretim elemanları, sınıf-ıçi iletişime dayalı olarak öğretmenlerin 'alan bilgisine sahip olma, dili açık ve anlaşılır biçimde kullanma, demokratik olma, uygun cümleler kurma, iletişimi destekleyici fiziksel ortamlar oluşturma' gibi özellikleri; öğretmen adayları 'güleryüzlü olma, empati becerisine sahip olma, sevgi, beden dilini etkili kullanma, hoşgörülü davranma, iletişime istekli olma, mesleği sevmeye, öğrenciye saygı duyma, dili etkili kullanma' gibi özellikleri ilk sıralarda belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin sahip olması gereken iletişim becerileri konusunda öğretmen ve öğretmen adaylarının algılarının farklı olduğu ve öğretmen adaylarının/öğrencilerin sınıf-ıçi akademik/mesleki süreçlerden çok, günlük ya da kişisel iletişim süreçlerinde ağırlık kazanan iletişim becerilerini temele aldıkları söylenebilir. Bu nedenle bu çalışmada öğretmen adaylarının sahip olması gereken iletişim becerileri açısından mesleki değil, kişisel ilişkilere yönelik performanslarını belirleme amaçlı bir ölçek kullanılmıştır. Bunun için öğretmen adaylarına Korkut (1996, 1997) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" verilmiştir. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının iletişim becerileri, onlara verilen ölçekte yer alan sorulara verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır. Bir anlamda öğretmen adaylarının iletişim becerilerine yönelik performanslarının gözlem yoluyla belirlenebileceği düşünülürse, bu ölçekle ancak öğrencilerin, bu becerilere sahip olmaları konusunda kendilerini nasıl gördükleri, algıladıkları ya da kendilerine olan inançları ortaya konabilir. Bu ifadeler ise Bandura'nın yeterlik algısı kavramı ile benzerlik göstermektedir. Bu kavram bir anlamda, bireyin karşılaşmış olduğu güçlüklerde nasıl başarılı olabileceğine ilişkin kendisi hakkındaki inancıdır. Yapılacak davranışın sonucu önemli, fakat kişinin bu davranışı yapabilirliğine ilişkin inancı daha da önemlidir (Akt.:Ekinci, 2000; Dökmen, 2000; Korkmaz 2003). Bandura (1986)' ya göre yeterlik algısı, insanların belli bir performansı göstermek için, gerekli etkinlikleri organize ederek yapma kapasitesine ilişkin inancıdır. Öz-yeterlik, bir inanç sistemidir. Bireyler, istenilen sonuca ulaşmada başarılı olmak için, gereken etkinlikleri gösterme yeteneklerine ilişkin yargılar oluştururlar. Bu yargılar ya da inançlar, davranışların güçlü kestiricileridir. Yeterlik algısı yüksek olan birey, bir işi başarmak için, daha çok çaba harcar ve kararlıdır (Akt.:Elliott, Kratochwill, Littlefield & Travers 1996; Senemoğlu 2004; Woolfolk Hoy 2004).Buradan yola çıkarak, bu çalışmada, öğretmen adaylarının iletişim becerileri konusunda kendilerini nasıl değerlendirdiklerine bakılmış ve elde edilecek sonuçlarla, mesleki ve günlük yaşantılarında gösterecekleri performansları konusunda ipucu oluşturacağı düşünülmüştür.

Ryan (1979) göre, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin, hizmet öncesi eğitimlerinde, ölçütlerin yetersizliği ve ölçütler düzeyinde eğitim almamaları öğretmen olduklarında pek çok sorunla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Öğretmenlerin buna benzer sorunlarla başedebilmelerinde, algılama biçimlerinin, performanslarını etkileyen bireysel farklılıklarının ve kişilik özelliklerinin önemi büyüktür (Akt.:Güçlü, 1996). Buna göre, öğrenme-öğretme ortamlarının genel olarak bir iletişim ortamı olduğu ve öğretmenlerin, öğrencilerinin dışında okul ve çevre ile iletişimin mesleki davranışlarını etkilediği düşünülürse, öğretmenlerin iletişim becerilerinin, mesleki sorunları çözmede ve başarılı olmada etkili olacağı düşünülebilir.

Bireylerin algılarının başarı ile ilişkisini, ayrıca, öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile ilgili olarak, günlük iletişim süreçlerinde ağırlık kazanan özellikleri öne çıkardıklarını gösteren yukarıdaki bulgular araştırmacıyı, en temel öğretmen niteliği olarak görülen temel iletişim becerileri konusunda, öğretmen adaylarının algılarını sorgulamaya yöneltmiştir. Ergin(2001)'e göre, sınıf-içi yaşantılar, iş arkadaşları, öğretmen örgütleri, diğer mesleki ilişkiler, öğrencilerle, velilerle ve toplumla günlük etkileşimler, öğretmenin mesleki sosyalizasyonunu belirleyen güçler olabilir Bireylerin iletişim algılarının yüksek olmasının, iletişim becerilerine yönelik performanslarını olumlu yönde etkileyeceği ; iletişim becerisi gelişmiş öğretmenlerin ise sorunları daha yapıcı biçimde çözeceği düşünülmektedir.

1. 1 Problem Cümlesi

Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerisi algıları, sınıf düzeyleri ve cinsiyet açısından farklılık göstermekte midir?

1.2 Alt Problemler

1. Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerisi algıları nedir?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerisi algıları, sınıf düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerisi algıları, cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, var olan durumu ortaya koymak amacıyla betimsel yöntem kullanılmıştır.

2.1 Çalışma Grubu:

Araştırmada çalışma grubunu, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, 1.,2.,3. ve 4. sınıfta okuyan toplam 592 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sınıfları ve cinsiyet açısından dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin sınıf düzeyi ve cinsiyet açısından dağılımları

Gruplar	Kız	%	Erkek	%	Toplam
1. Sınıf	127	79.88	34	21.12	161
2. Sınıf	126	76.36	39	23.64	165
3. Sınıf	112	84.21	21	15.79	133
4. Sınıf	103	77.44	30	22.56	133
Toplam	468	79.05	124	20.95	592

Tablo 1’de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan toplam 592 öğretmen adayının 468’i (%79) kız ve 124’ü (%21) erkek adaydır. Adayların sınıflara göre dağılımı incelendiğinde ise, 161 adaydan oluşan 1. sınıfların 127’si (%79) kız, 34’ü (%21) erkek, 165 adaydan oluşan 2. sınıfların 126’sı (%76) kız, 39’u (%24) erkek, 133 adaydan oluşan 3. sınıfların 112’si (%84) kız, 21’i (%16) erkek, 133 adaydan oluşan 4. sınıfların 103’ü (%77) kız, 30’u (%23) erkek aday olduğu anlaşılmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verilerini toplamada “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır.

İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ): Korkut (1996) tarafından 25 madde ve beşli likert tipi olarak geliştirilen ölçek, ilk olarak lise öğrencilerine yönelik hazırlanmış, daha sonra üniversite öğrencileri ile 61 yetişkin üzerinde uygulanmıştır. Bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacı ile geliştirilmiş 5-li likert tipi bir ölçek olan İBDÖ, 25 ifadeden oluşan ölçek hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanmaktadır. Tersine maddelerin olmadığı ölçekten elde edilen puanın fazlalığı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir (Korkut, 1997).

İBDÖ’nün geçerliliği: Lise öğrencilerinden elde edilen verilerle yapılan varyans analizi sonuçları ölçeğin tek boyutlu olduğunu gösterir niteliktedir. Ölçeğin Empatik Eğilim Ölçeği (Dökmen, 1988) ile yetişkinler için ana babalarla yapılan benzer ölçekler geçerliliği sonucunda elde edilen geçerlik katsayısı .58 olarak hesaplanmıştır (Korkut, 1996).

İBDÖ’nün güvenilirliği: Testin tekrarı yöntemi ile yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı .76 ($p < .001$) olarak elde edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise .80 ($p < .001$) olarak bulunmuştur (Korkut, 1996). Ölçeğin yetişkinlere yönelik olarak üç haftalık arayla yapılan testin tekrarı çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı .69 olarak hesaplanmıştır (Korkut, 1997).

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan ölçek, bireylerin iletişim becerilerini algılama düzeyini belirlemede veri toplamak için kullanılabilir özellikler göstermektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan 0’dır. Puanın yüksekliği bireyin kendini iletişim becerileri konusunda başarılı algıladığı biçiminde değerlendirilmektedir. (Korkut, 1996).

2.3 Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarının, iletişim becerisi algılarını ortaya koymak amacıyla ortalama, bu algıların cinsiyetlerine ve sınıf düzeylerine göre farklılaşma durumunu ortaya koymak amacıyla bağımsız gruplar için t testi, tek yönlü varyans analizi ve Fisher PLSD teknikleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmanın bulguları araştırma soruları çerçevesinde aşağıda sırayla sunulmuştur.

3.1 Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Algıları Nedir?

Öğretmen adaylarının, iletişim becerileri yeterlik algıları ortalamalarına ilişkin olarak elde edilen sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarına ilişkin değerler

N	\bar{X}	SS
592	78.80	9.79

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları ortalaması 78.80 olarak bulunmuştur. Bu değer, 3=sıklıkla ve 4= her zaman seçeneği arasına düştüğü düşünüldüğünde, öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının yüksek olduğu söylenebilir. Korkmaz (2002)’a göre, kişinin bir davranışı yapabileceğine dair kendine olan inancı ve yaptığı davranışın sonucunun başarılı olabilmesi ile ilgili beklentileri kişinin davranışı yapmasında etkilidir. Yapılacak davranışın sonucu önemli, fakat kişinin bu davranışı yapabilirliğine ilişkin inancı daha da önemlidir. Bu sonuçlara göre, öğretmen adaylarının algılarının,meslek yaşantılarını olumlu yönde etkileyecek ölçüde yüksek olduğu söylenebilir.

3.2 Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının, iletişim becerilerine yönelik algı düzeylerinin, sınıf düzeylerine göre dağılımları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Sınıf düzeylerine göre öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarına ilişkin değerler

Sınıflar	İletişim Becerileri		
	N	X	SS
1	161	77.81	8.69
2	165	78.139	10.27
3	133	79.50	9.64
4	133	80.12	10.47

Tablo 3’te görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının ortalamaları, 1. sınıftan 4. sınıfa doğru artış göstermektedir. Bu artışın anlamlılığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Sınıf düzeylerine göre öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları arasındaki farka ilişkin f değeri tablosu

Değiş.Kay.	Kar.Top.	Kar.Ort.	F	P
Gruplar arası	529.80	176.60	1.85	.020
Gruplar içi	56115.27	95.43		
Toplam	566445.0			

p=.020

Tablo 4’te de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının sınıflara göre farklılaşmasına ilişkin olarak bulunan F değeri (1.85) p=.05 düzeyinde anlamlıdır. Bu farklılığın hangi sınıflarda olduğunu bulmak için Fisher PLSD testi yapılmış ve 1. ve 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında iletişim becerileri algıları arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu sonuç, son sınıfların 4 yıl boyunca aldıkları eğitimin, iletişim becerisi algılarını geliştirmiş olabileceğini düşündürmektedir. Nitekim, algı düzeyleri 1’den 4’e doğru her sınıf düzeyinde artış göstermiştir. Adayların 4 yıl boyunca aldıkları eğitimin, bu artışın nedeni olarak gösterileceği gibi, 1. sınıftaki adayların, okula yeni başlama, ortama uyum sağlama, çevreye alışma...vb durumların, algı düzeylerini etkilemiş olabileceği, zaman ve eğitim sürecinin de etkisiyle algı düzeylerini yükselttiği düşünülebilir. Bununla birlikte, 4. sınıflarda Okullarda Uygulama derslerinin başlamış olması ve adayların uygulama okullarında geçirdiği yaşantılar, algılarında bir yükselmeye neden olmuş olabilir. Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge (1998)’ye göre, öğretmenlik uygulamaları, “öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliğini kazanmalarını sağlama” amacıyla düzenlenmiştir. Öğretmenlik uygulaması derslerinden 1. sınıflarda verilen Okul Deneyimi I dersi daha çok gözleme dayalı iken, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması

dersleri öğretmen adaylarının öğrendiklerini alanda uygulama fırsatını tanıyan derslerdir. Uygulamaya dönük bu dersler (Okul deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması) ise 4. sınıfta verilmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının, bu uygulama sırasında okulda yaşama ve okul ile ilgili etkinliklere katılma, öğretmenleri gözleme, ders planları yapma ve bunları uygulama, öğrencilerle birlikte çalışma, okulda bulunan öğretmen, öğrenci yönetici ve diğer personelle ilişki içinde bulunma sırasında edindikleri deneyimin iletişim becerisi algılarını geliştirmiş olabileceği düşünülebilir.

3.Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Cinsiyetlerine Göre Farklaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının cinsiyetlerine göre farklılığının anlamlılığını belirlemek için bağımsız gruplar için t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Cinsiyetlerine göre öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları arasındaki farka ilişkin t tablosu

Cinsiyet	N	Ortalama	t	p
Kız	468	79.188	1.897	.0583
Erkek	124	77.315		

p=.020

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının cinsiyetlerine göre farklı olup olmadığına ilişkin olarak bulunan t değeri (1.897), p=.05 düzeyinde anlamlı değildir. Ancak anlamlılık noktasındadır. Bu sonuçlara göre, farkın anlamlı olmadığını ifade etmekten kaçınılması gerektiği düşünülmektedir. Bununla birlikte, sonuçlar, iletişim becerisi algılarına ilişkin ortalamaların kız adayların (79.188) lehine olduğunu göstermektedir. Çalışmada, öğretmen adaylarının %79'unun kız aday olduğu hatırlanırsa, öğrenimleri süresince aldıkları gerek teorik gerekse uygulamaya dönük derslerde, iletişim becerilerine ilişkin olarak daha fazla dönüt almış olabilecekleri, bu durumda davranışlarını ve algılama biçimlerini daha olumlu yönde etkilemiş olabileceği düşünülebilir. Ayrıca, Şeker (2000) yaptığı çalışmada, erkek öğretmenlerin, kadınlara oranla düşük iletişim becerisi algısına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bunlara ek olarak, eğitim ortamı genel anlamda bir iletişim ortamıdır. Öğretmenlik ise, yoğun iletişim ortamlarında etkin olan bir meslektir. Ülkemizde, öğretmenlik mesleğinin bayan mesleği gibi görüldüğü genel yargısından hareketle, Strong (1943), küçük yaşlardan itibaren kültürlerin bazı meslekleri birinci derecede kadınlara özgü saydığını belirtmektedir. Yazara göre, toplum tarafından kadınların genellikle sanat, müzik, edebiyat, öğretmenlik, büro işleri ve sosyal hizmetlerle uğraşmaları beklenir. (Akt.:Çimen, 1988). Buna göre, kız adayların, öğretmenliğin kendilerine daha uygun bir meslek olarak algılamış olabilecekleri, bu durumun da iletişim becerisi algılarını olumlu etkilemiş olabileceği düşünülebilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 Sonuçlar

1. Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları yüksektir.
2. Öğretmen adaylarının, iletişim becerisi algı düzeyi ortalamaları arasında 1. sınıf ile 4. sınıf arasında 4. sınıfların lehine anlamlı bir fark vardır.
3. Öğretmen adaylarının, iletişim becerisi algı düzeyleri ortalamaları kız adayların lehine anlamlılık noktasındadır.

4.2 Öneriler

1. Bu çalışmanın devamı niteliğinde bir izleme çalışmasının yapılarak, öğretmen adaylarının mesleğe başladıktan sonraki davranış gösterme biçimi ve algıları araştırılmalıdır.
2. Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algılarının 1. sınıftan 4. sınıfa doğru arttığı ve anlamlı farklılığın 4. sınıfların lehine olduğu hatırlanırsa, okullarda uygulama ile ilgili olarak, derslerin niteliği ve saatlerinin artırılması konularında durulması ve yeni düzenlemelere gidilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Arslantaş, Y. (1998). Sınıf Yönetiminde Öğretmen İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Bandura, A.(1986). Social foundations of though and action: A social cognitive theory. Englewood Cliffs, NJ:Prentice-Hall.
- Çimen, M. (1988). Cinsiyet ve Bazı Sosyo-Ekonomik Değişkenlerin, Lise Öğrencilerinin Mesleki İlgilerine Etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Dökmen, Ü. (2000). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Elliott, S.,Kratochwill, T., Littlefield, J & Travers J. (1996). *Educational psychology*(2th). Dubuque:A Times Mirror Company.
- Ergen, H. (Ocak, 2001). Öğretmenlerin Toplumsal Konumları ve Rollerini. (Online) <http://www.yunus.hacettepe.edu.tr/hergen/edusos/ogretmen_rolleri.htm. 14 Şubat 2002 tarihinde indirilmiştir.
- Ergin, A. ve Birol, C. (2000). *Eğitimde İletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ekinci, S. (2000). Öğrencilerin Sınıf Atmosferine İlişkin Beklenti ve Algılarıyla Akademik Başarıları Arasındaki İlişki.*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Güçlü, N. (1996). Mesleğe Yeni Başlayan Öğretmenlerin Problemleri: Mesleki Sosyalleşmelerini Etkileyen Yapısal ve Kişisel Öğeler. *Simpozyum'96: Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler*.566-581
- Güçlü, N. ve Güçlü, M. (1996). Öğretmen Eğitiminde Nitelik Sorunu. *Simpozyum'96: Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler*.48-62.
- Korkmaz, İ.(2003) Sosyal Öğrenme Kuramı . (Ed.:Binnur Yeşilyaprak). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara:Pegem Yayıncılık.
- Korkut, F. (1996). İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi:Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2 (7), 18-22.
- Korkut, F. (1997). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmeleri. *IV Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri* 10-12 Eylül 1997, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara:Pegem Yayınları.
- Senemoğlu, N.(2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim:Kuramdan Uygulamaya*.Ankara:Gazi Kitabevi
- Şeker, A. (2000). Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri İle Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Woolfolk Hoy, A. (2004). Self –efficacy in college teaching. *Essays on Teaching Excellence. Toward the Best in the Academy* Vol.15,No.7, 2003-2004.(Online):Retrieved on 26 -Jun -2005, atURL:[http://web.princeton.edu/sites/mcgraw/excellence/TE%20Vol%2015%20\(03-04\)/Efficacy_in_College_Teaching.pdf](http://web.princeton.edu/sites/mcgraw/excellence/TE%20Vol%2015%20(03-04)/Efficacy_in_College_Teaching.pdf)
- Woolfolk Hoy, A. (2005).*Educational psychology*.(9th). New York: Pearson Education.
- _____ (1998). *Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge*. Ankara:MEB Yayınları